

Aprob,

Avocatul Poporului,

Victor Ciorbea

RAPORT

privind vizita efectuată la Penitenciarul Brăila, județul Brăila

Sumar:

Prezentul raport întocmit ca urmare a vizitei inopinate la Penitenciarul Brăila este structurat pe trei capitole, după cum urmează:

1. Cadrul general și organizarea vizitei
2. Constatările rezultate din vizita efectuată
3. Recomandări

1. Cadrul general și organizarea vizitei

În temeiul art. 14 și art. 29⁷ din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în data de 22 decembrie 2015, a fost efectuată o vizită inopinată la Penitenciarul Brăila, având ca obiect sesizarea din oficiu referitoare la situația unui număr de 9 persoane private de libertate aflate în refuz de hrană în Penitenciarul Brăila.

Potrivit informațiilor mass-media, motivul pentru care deținuții recurseseră la această formă de protest a constat în faptul că, deși erau în posesia unor hotărâri judecătorești care prevedeau spațiul ce trebuia asigurat fiecărui deținut, acestea nu erau respectate. Măsura luată de conducerea Penitenciarului Brăila pentru punerea în aplicare a hotărârilor judecătorești a fost **să-i cazeze pe toți cei 9 deținuți într-o singură cameră**, ceea ce i-a nemulțumit pe deținuți și i-a determinat să recurgă la forma de protest a refuzului de hrană.

La vizită au participat: un reprezentant al Domeniului privind prevenirea torturii în locurile de detenție (_____ – Centrul Zonal Bacău); doamna Dr. _____ medic de familie; doamna _____, reprezentant al Asociației Pro Democrația Club Brăila.

Obiectul vizitei l-a constituit verificarea aspectelor reținute în sesizarea din oficiu a instituției Avocatul Poporului, precum și a condițiilor de detenție și a tratamentului aplicat persoanelor private de libertate din unitatea respectivă.

2. Constatările rezultate din vizita efectuată

La data efectuării vizitei în Penitenciarul Brăila erau custodiate **552 persoane private de libertate, la o capacitate legală de 278 de locuri, ceea ce reprezenta un procent de ocupare de aproximativ 180% din capacitatea legală.**

Sectorul de deținere al penitenciarului era organizat pe 5 secții de deținere interioară (3 secții de deținere în care erau cazate persoane private de libertate care executau pedeapsa privativă de libertate în regim semideschis și 2 secții de deținere în care erau cazate persoane private de libertate care executau pedeapsa în regim deschis). Penitenciarul Brăila deținea și două gospodării agro-zootehnice, care asigurau o parte importantă din alimentele

necesare hrănirii persoanelor custodiate, fiind deservite de către persoane private de libertate clasificate în regim deschis.

Penitenciarul avea două pavilioane, din care unul administrativ și unul pentru deținere. Din cele 5 secții ale Penitenciarului Brăila, 3 erau pentru regim semideschis și 2 pentru regim deschis. Una din secțiile pentru regim deschis găzduia și infirmeria. De asemenea, două secții ale Penitenciarului Brăila (3 și 4) erau dotate cu baie comună, astfel că un număr de aproximativ 200 persoane private de libertate foloseau aceste băi comune. Apa curentă era distribuită din sistemul centralizat al orașului Brăila, iar canalizarea era racordată la aceeași rețea. Apa caldă era distribuită zilnic după un program adus la cunoștința persoanelor private de libertate. Energia electrică era distribuită din sistemul centralizat, iar noaptea funcționa doar iluminatul de veghe. Căldura pe timp de iarnă și apa caldă erau asigurate de o centrală termică proprie, care nu ar fi suferit avarii până la momentul vizitei. Produsele de igienă erau distribuite lunar, iar dezinsecția și dezinfecția se făceau periodic sau la cerere de către firme cu care erau încheiate contracte de prestări servicii. În ceea ce privește cazurile de deces și de suicid, pe parcursul anului 2015 nu a fost înregistrat decât un caz de deces în urma unui infarct, la o persoană cu grave probleme cardiace. Asistența medicală era asigurată prin intermediul cabinetului medical și a cabinetului stomatologic (care la momentul vizitei se afla în procedura de autorizare), unde erau angajați doi medici generaliști (din care unul cu contract de prestări servicii), un medic stomatolog (cu contract prestări servicii care intra în vigoare după autorizarea cabinetului stomatologic), 5 asistenți medicali generaliști, un asistent igienă și un asistent farmacie. **Personalul specializat din departamentul medical era subdimensionat raportat la numărul de deținuți pe care îl gestiona (2 posturi de medic erau vacante), medicii acordând consultații mult peste normă, ceea ce afecta calitatea actului medical.**

În ceea ce privește personalul Penitenciarului Brăila, gradul de ocupare a posturilor era de aproximativ 77%.

Baza materială din Penitenciarul Brăila era formată din: sală de sport, cabinet psihologic, club, bibliotecă (una în spital care deservea cererile de carte pentru persoanele private de libertate internate în secțiile spitalului și o bibliotecă la secția munci care deservea cererile de carte pentru persoanele private de libertate de la secția munci); teren de

sport destinat activităților sportive cu persoanele private de libertate; club; studio TV cu circuit închis și stație de radio amplificare; capelă.

În cadrul interviurilor cu persoanele private de libertate, acestea au invocat: nerespectarea hotărârilor judecătorești prin care Penitenciarul Brăila era obligat să le asigure un spațiu de minim 4 mp/persoană; necesitatea înlocuirii paturilor și saltelelor, precum și lipsa mobilierului necesar pentru servirea mesei și păstrarea bunurilor și obiectelor personale; prezența ploșnițelor și a gândacilor în camere; temperatura scăzută din camere; funcționarea necorespunzătoare a instalațiilor sanitare; nerespectarea dreptului la plimbare; numărul insuficient de personal medical necesar pentru rezolvarea solicitărilor de consultații. Din discuțiile purtate cu persoanele private de libertate a mai reieșit că nu exista o prelată sau alt sistem de protecție a cumpărătorilor față de intemperii în fața zonei de acces la magazin.

Referitor la deținuții care protestaseră cu refuz de hrană

Cu ocazia întrevederii cu cele 9 persoane private de libertate care recurseseră la forma de protest a refuzului de hrană a rezultat că nu se mai aflau în refuz de hrană, aveau o stare de sănătate bună și fuseseră monitorizați medical pe toată perioada.

Motivul recurgerii la forma de protest a fost imposibilitatea asigurării de către Penitenciarul Brăila a spațiului legal de 4 mp, **în camere mici cu maxim 4 paturi, care să asigure intimitatea și liniștea deținuților.**

La data efectuării vizitei, deținuții aflați în refuz de hrană erau cazați în camera E 1.9, cu suprafața de aproximativ 45 mp, din care baia ocupa aproximativ 10 mp. Camera era dotată cu paturi, cu două sau trei nivele, masă, bănci. În cameră erau 10 persoane, **temperatura era scăzută, iar baia neigienizată avea dotări vechi:** 4 chiuvete, 2 wc-uri și un duș.

Prin urmare, pentru respectarea hotărârii judecătorești, conducerea penitenciarului dispusese măsuri, astfel încât deținuții să beneficieze de suprafața legală de 4 mp. Solicitarea deținuților de a fi cazați în camere cu maxim 4 paturi nu putea fi soluționată favorabil, în condițiile în care Penitenciarul Brăila se confrunta cu problema

supraaglomerării, iar principala obligație a unității era să le asigure celor 9 persoane private de libertate suprafața legală de 4 mp/persoană.

Cu ocazia vizitării Penitenciarului Brăila, s-au constatat următoarele:

Pavilionul pentru deținere era o clădire cu două nivele (P+1). La parter se afla punctul de primire/control deținuți, o sală pentru primire oficialități, magazinul, cabinetul medical și infirmieria, bucătăria, cabinetul psihologic, secția 1 (regim semi-deschis), secțiile 2 și 3 (regim deschis), capela.

Deținuții aveau acces la curtea de plimbare, cu o suprafață de 500 mp, în timpul programului de plimbare afișat, în serii de câte 2 h 30 min. Spațiul de plimbare era curat, nou amenajat și dotat cu toalete.

Punctul de control era format din trei camere, una pentru acces persoane, una pentru personal și verificare pachete și una pentru predarea pachetelor. Camerele erau curate, dotate cu aparate pentru cântărirea și verificarea pachetelor, dar spațiul nu era suficient pentru un număr mare de persoane sau de pachete.

Magazinul din cadrul Penitenciarului Brăila era plasat într-o cameră încăpătoare, produsele erau organizate pe categorii, prețurile erau afișate la avizier și pe fiecare secție la Infochioșc, iar persoanele private de libertate aveau dreptul la cumpărături zilnic. Din informațiile primite de la conducerea Penitenciarului Brăila, a reieșit că se efectuau controale lunar și au fost transmise atenționări către societatea comercială prin care s-a solicitat corectarea prețurilor la diverse produse ca: banane, apă, cafea, hârtie igienică, salam, pate etc. Cu prilejul vizitării magazinului s-a putut observa că accesul în magazin nu dispunea de niciun sistem de protecție a persoanelor private de libertate care vroiau să achiziționeze produse de la punctul comercial împotriva intemperiilor.

Cabinetul medical era format din trei camere și un hol pentru așteptare. În prima cameră era cabinetul stomatologic, dotat cu scaun stomatologic, aparatură și instrumentar specific, dar **nu era dat în folosință, fiind în procedura de autorizare**. A doua cameră era farmacia, iar a treia cabinetul de consultații. La momentul vizitei nici un doctor nu era prezent, dar am putut discuta cu asistentul de serviciu. Astfel, cele mai frecvente afecțiuni medicale întâlnite erau cele cardiace (hipertensiune arterială, cardiopatii ischemice) și digestive (ciroze, hepatite, gastrite). Nu erau deținuți infestați cu HIV și nu au existat cazuri

de suicid în ultimii ani. Afecțiunile acute grave și decompensările afecțiunilor cronice care nu puteau fi tratate la cabinetul medical erau trimise spre internare în Spitalul Penitenciarului Poarta Albă. **Conform opiniei medicului echipei, aprovizionarea cu medicamentele necesare aparatului de urgență era deficitară, neexistând medicamentele necesare acoperirii tuturor urgențelor medicale.** Tratamentul afecțiunilor cronice era asigurat de medic prin eliberarea de rețete compensate; din discuțiile purtate ulterior cu persoanele private de libertate a reieșit că medicamentele erau insuficiente. De asemenea, deținuții au reclamat și **lipsa serviciilor de medicină dentară, pentru acestea fiind nevoiți să apeleze la servicii externe contra cost.**

Infirmeria era o sală luminoasă și încăpătoare, era dotată cu paturi, televizor, măsuțe, chiuveță, bănci și rafturi pentru depozitare diverse produse. La momentul vizitei, la infirmerie se aflau 3 persoane care, deși nu primeau tratament și nu făceau recuperare, ocupau infirmeria deoarece aveau hotărâri ale unor instanțe judecătorești prin care li se recunoștea dreptul la spațiul legal de 4 mp.

Conform observațiilor medicului echipei, pentru deținuții aflați în refuz de hrană, ca formă de protest, era organizat un spațiu separat la infirmerie. În această situație, deținuților li se asigura monitorizarea zilnică, prin consultație de către medic, care consemna în *Fișa de observație* evoluția stării de sănătate. În momentul vizitei nu exista nicio persoană în spațiul special amenajat, întrucât protestul celor 9 persoane private de libertate fusese încheiat.

Blocul alimentar era dotat corespunzător, prevăzut cu vestiar și duș, era îngrijit și curat. Spațiile de depozitare a alimentelor, frigidererele și magazia erau curate și aerisite. Dezinfecția și igienizarea se făceau zilnic. Hrana era preparată de un bucătar angajat cu contract de muncă, ajutat de 25 de deținuți a căror stare de sănătate este verificată periodic (analize medicale efectuate la fiecare șase luni). Există meniu separat pentru persoanele diabetice. **Nu exista sală de mese, astfel că masa era servită în camere.**

În sectorul de asistență psiho-socială și de educație, persoanele private de libertate puteau fi consiliate de doi psihologi, un educator, un asistent social și un preot. În incintă exista o bibliotecă, o sală de sport pentru diverse activități sportive și o capelă ortodoxă care era pusă la dispoziție și altor culte religioase, la cerere. Conform observațiilor medicului echipei, în acest sector se derulau mai multe activități de școlarizare pe baza protocolului de colaborare încheiat între Penitenciarul Brăila și Inspectoratul Școlar Județean Brăila.

Contactul cu exteriorul era asigurat prin :

- sectorul de vizite - prevăzut cu o sală cu șase mese, o încăpere pentru vizite cu separator, o cameră matrimonială și o cameră care asigura comunicarea on-line inter-penitenciare;

- telefoane amplasate pe holurile secțiilor (numărul minutelor de convorbire era nelimitat);

- cutii poștale amplasate pe hol și în spațiile destinate activităților socio-educative;

- info-chioșcuri amplasate pe holurile secțiilor de detenție.

Echipa a vizitat camera în care erau cazați cei nouă deținuți protestatari, precum și camere din fiecare secție și baia comună care deservea secțiile 2 și 3.

Camera E 1.1 de la secția de regim închis avea o suprafață de aproximativ 15 mp, avea 10 paturi instalate și găzduia la data vizitei 7 persoane. **Era o cameră umedă și întunecoasă deoarece fereastra era mica și nu putea asigura aerisirea și iluminarea naturală a camerei. Iluminatul artificial era insuficient.**

Camera E 1.5 avea o suprafață de aproximativ 45 mp din care 10 mp erau ocupați de baie. Camera era dotată cu 26 de paturi, cu două nivele, masă, bănci. **Baia avea 4 chiuvete, 2 wc-uri și un duș, dotări care nu erau în măsură să asigure necesarul persoanelor private de libertate din cameră.**

În secția 2, persoanele private de libertate se aflau în marea majoritate pe hol, s-a discutat despre condițiile de cazare, asistența medicală, hrana primită și s-au vizitat câteva camere. **În aceste camere supraaglomerarea era evidentă, temperatura era scăzută, paturile și saltelele erau vechi, iar mobilierul pentru servirea mesei și pentru depozitarea hainelor sau produselor alimentare era insuficient.** Camerele erau dotate cu televizoare. La camera E 2.8. persoanele private de libertate au semnalat prezența ploșnițelor și funcționarea necorespunzătoare a instalațiilor sanitare.

Camera E 3.9, de aproximativ 20 mp, era dotată cu 12 paturi în care erau cazate la momentul vizitei 10 persoane. Baia era murdară, cu miros neplăcut și umezeală, avea o suprafață de aproximativ 2 mp, era dotată cu o chiuvetă, un wc turcesc. **Temperatura în camera era scăzută, persoanele private de libertate fiind îmbrăcate cu haine groase.**

Camera E 3.8, de aproximativ 10 mp avea instalate 6 paturi (din care ocupate 5), pe 3 niveluri. **Baia mică era murdară, cu multă umezeală și nu putea asigura necesitățile tuturor ocupanților camerei.**

Baia comună de la Secția 3 era formată din două camere în suprafață de aproximativ 20 mp fiecare. Una din camere era pentru depozitarea hainelor și pregătirea pentru duș, era dotată cu gresie, faianță și cuiere, **nu era igienizată, iar mobilierul necesar (scaune, rafturi) lipsea.** A doua cameră era folosită pentru efectuarea dușului, era dotată cu gresie și faianță, **21 de dușuri cu capetele metalice ruginite, iar alt mobilier (suporturi pentru produsele igienice sau pentru prosoape) nu exista. Camera nu era igienizată, pereții aveau zone cu mușegai, iar geamurile asigurau iluminatul natural și aerisirea.**

La secția 4 un număr de 8 camere erau igienizate, însă era supraaglomerare, iar persoanele private de libertate nu erau mulțumite de condițiile de cazare, de asistența medicală și de hrana primită.

Camera E 4.19 avea o suprafață de aproximativ 14 mp, era dotată cu 6 paturi, pe două nivele, era văruiată de curând, iar baia avea 2 chiuvete și un wc turcesc. **Temperatura era scăzută, iar iluminatul natural și aerisirea se făcea printr-un geam, parțial obturat de paturi.**

Secția avea baie comună, dotată cu 8 dușuri metalice ruginite. Deși avea gresie și faianță, **baia nu era curată și nu avea dotările necesare pentru realizarea în condiții normale a dușului.**

La secția 5 a Penitenciarului Brăila se putea observa supraaglomerarea, astfel în camera E 5.10, care avea o suprafață de aproximativ 45 mp, din care 10 mp erau ocupați de baie, erau 20 de persoane în 20 de paturi. În această cameră s-au mai putut observa câteva cuiere și rafturi metalice pentru depozitarea produselor alimentare. Baia era dotată cu 4 chiuvete, 2 wc-uri turcești și un duș.

Față de cele expuse, în temeiul art. 29¹¹ alin. (1) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, cu modificările și completările ulterioare, Avocatul Poporului:

RECOMANDĂ
conducerii Penitenciarului Brăila
să întreprindă măsurile legale care se impun pentru:

- gestionarea supraaglomerării în cadrul Penitenciarului Brăila, în condițiile în care la momentul vizitei erau custodiate 552 persoane private de libertate, la o capacitate legală de 278 de locuri, ceea ce reprezenta un procent de ocupare de aproximativ 180% din capacitatea legală;
- asigurarea unui iluminat artificial corespunzător, în special în camerele în care lumina naturală era insuficientă;
- asigurarea unei temperaturi corespunzătoare în perioada sezonului rece de cel puțin 19° C în camerele de cazare a persoanelor private de libertate și în spațiile destinate desfășurării diferitelor activități;
- dotarea camerelor cu paturi și saltele noi, precum și cu mobilierul necesar pentru servirea mesei și păstrarea bunurilor și obiectelor personale;
- efectuarea operațiunilor de dezinsecție cu o frecvență mai mare și verificarea eficienței substanțelor folosite;
- igienizarea și dotarea băilor comune și a celor din camere cu mobilierul și utilitățile necesare; suplimentarea instalațiilor de duș și a wc-urilor în camerele unde sunt cazați mulți deținuți;
- continuarea acțiunilor de igienizare a camerelor de deținere;
- angajarea personalului medical necesar desfășurării activităților din Penitenciarul Brăila;
- aprovizionarea farmaciei cu medicamentele necesare aparatului de urgență.
- asigurarea asistenței medicale stomatologice, până la finalizarea procedurii de autorizare a cabinetului stomatologic și ocupării postului de medic stomatolog;
- asigurarea unui sistem de protecție a cumpărătorilor față de intemperii în fața zonei de acces la magazinul din cadrul penitenciarului.

Bacău, 2 martie 2016